

GreenAL

Shtojca 3

Dokumente shtesë nga aktorët lokale

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA PATOS
DREJTORIA E ZHVILLIMIT BUJQËSOR
SEKTORI I PYJEVE DHE MJEDISIT

Patos, më 21.05.2024

**PROJEKT-IDE QË MUND TË ZBATOHEN NGA OSHC-TË NË KUADËR TË
PROJEKTIT GREEN AL, NË BASHKINË PATOS.**

**1. Analiza e ndikimit të ndotjes nga akumulimi dhe përpunimi i hidrokarbureve në
ambjentin natyror dhe shëndetin e njerëzve.**

Ndikimi i ndotjes nga akumulimi dhe përpunimi i hidrokarbureve në ambjentin natyror dhe shëndetin e njerëzve është shqetësues. Hidrokarburet, siç janë nafta, gazi, mund të shkaktojnë ndotje të rrezikshme për ambjentin dhe shëndetin e njerëzve kur shpërndahen në ajër, ujë dhe tokë. Kjo mund të shkaktojë ndotje të ajrit që thithim, ndotje të ujërave të pijshëm që konsumojnë dhe ndotje të tokës. Ndotja nga hidrokarburet mund të shkaktojë probleme serioze shëndetësore, duke përfshirë sëmundje të frymëmarrjes, alergji, kancer. Është e rëndësishme të ndjekim praktika të mbrojtjes së mjedisit dhe të përdorim teknologji të pastrimit të hidrokarbureve për të zvogëluar ndotjen dhe rrezikun për shëndetin tonë dhe mjedisin.

Qëllimi i analizës së ndikimit të ndotjes nga akumulimi dhe përpunimi i hidrokarbureve në mjedis dhe shëndetin e njerëzve është të identifikojë dhe të vlerësojë pasojat e ndotjes së hidrokarbureve për mjedisin dhe shëndetin si dhe të propozojë masa për të zvogëluar këtë ndikim negativ. Kjo analizë ndihmon në të kuptuarit e rreziqeve dhe në zhvillimin e politikave dhe praktikave të përshtatshme për të mbrojtur mjedisin dhe shëndetin publik.

**2. Studim dhe projektim i situatës në zonën naftëmbajtëse Patos-Marinëz dhe
zbutja e ndotjes nëpërmjet bimëve akumuluese të metaleve.**

Projekti ynë synon të përdorë një metodë inovative dhe të qëndrueshme për të rikuperuar metale nga mbetje industriale duke përdorur bimë akumuluese të specializuara. Kjo teknologji do të ndihmojë në zvogëlimin e ndotjes mjedisore dhe në shfrytëzimin më të mirë të burimeve natyrore. Synimi i këtij projekti për mbjelljen e bimëve metalo-përthithëse është të shpjegojë potencialin e këtyre bimëve për të pastruar tokën nga metale të rënda dhe për të rikthyer mjedisin në gjendje të shëndetshme. Kjo është e rëndësishme për shkak të ndikimit të ndotjes së tokës nga metale të rënda, si plumbi, kadiumi dhe mërkuri, që mund të shkaktojnë dëme të mëdha për shëndetin e njerëzve dhe të ekosistemit. Përdorimi i bimëve metalo-përthithëse është një metodë mjedisore e pastrimit të tokës dhe e rikuperimit të mjedisit në mënyrë që të sigurohet

një ambient më i shëndetshëm për të gjithë. Kërkimi dhe implementimi i këtyre bimëve në mjedisin e ndotur mund të ofrojë zgjidhje efektive dhe të kushtëzuar në përmbushjen e qëllimeve të qëndrueshmërisë mjedisore. Bimët akumuluese të metaleve kanë aftësinë për të përthithur metale në trupin e tyre. Për të përfutur metalin, bimët duhen grumbulluar dhe djegur, duke përfutur kështu hi të pasur me metalin.

Objektivat:

1. Identifikimi i bimëve akumuluese të përshtatshme për rikuperimin e metaleve si hekur, bakër, zink etj.
2. Përcaktimi i metodave optimale për kultivimin dhe ruajtjen e këtyre bimëve në mjediset industriale.
3. Testimi i efikasitetit dhe rendimentit të procesit të rikuperimit të metaleve duke përdorur bimët akumuluese.
4. Vlerësimi i impaktit mjedisor dhe ekonomik të aplikimit të kësaj teknologjie në industri.

3. Projekt pilot për ndarjen e mbetjeve në burim, peshimi dhe promovimi i 3R-ve.

Projekti pilot për ndarjen e mbetjeve në burim dhe peshimin e tyre janë shumë të rëndësishme për të promovuar 3R-të. Ato ndikojnë në uljen e ndotjes dhe përmirësimin e qëndrueshmërisë mjedisore, duke inkurajuar sjellje më të qëndrueshme në shoqëri.

Qëllimet e projektit të ndarjes së mbetjeve në burim dhe promovimit të 3R-ve janë:

1. Ndërgjegjësimi i komunitetit: të edukojë dhe të ndërgjegjësojë njerëzit për rëndësinë e praktikave të qëndrueshme të menaxhimit të mbetjeve.
2. Reduktimi i mbeturinave: të ulë prodhimin e mbetjeve duke inkurajuar zbatimin e praktikave të reduktimit të mbetjeve në burim.
3. Ndërtimi i infrastrukturës së përshtatshme: të zhvillojë dhe të implementojë infrastrukturë të nevojshme për ndarjen e mbetjeve, peshimin e tyre dhe trajtimin e tyre të përshtatshëm.
4. Përshpejtimi i riciklimit: të rrisë nivelin e riciklimit duke inkurajuar përdorimin dhe përpunimin e materialeve të riciklueshme.
5. Promovimi i përdorimit të ri: të ndihmojë në promovimin e përdorimit të produkteve të ricikluara.

Këto qëllime synojnë të kontribuojnë në një mjedis më të pastër dhe më të qëndrueshëm për të gjithë.

4. Monitorim i parametrave mjedisor të ajrit, ujit dhe tokës.

Një projekt për monitorimin e parametrave mjedisorë të ajrit, ujit dhe tokës është një nismë e rëndësishme për të mbikëqyrur shëndetin dhe gjendjen e mjedisit në një zonë të caktuar. Këto janë disa hapa kyç që mund të përfshihen në projektin për monitorimin e këtyre parametrave:

1. Përzgjedhja e parametrave: Identifikimi i parametrave kryesorë të cilësisë së ajrit, ujit dhe tokës që do të monitorohen, duke përfshirë ndotjen, temperaturën, nivelin e ujit, cilësinë e tokës, etj.
2. Instalimi i stacioneve monitoruese: Vendosja e stacioneve monitoruese në vendet strategjike në zonën e studimit për të matur dhe regjistruar parametrat mjedisore në kohë reale ose në intervale të caktuara.
3. Zhvillimi i sistemit të monitorimit: Krijimi i një sistemi të specializuar për të mbledhur dhe analizuar të dhënat e monitorimit të parametrave mjedisore.
4. Analiza dhe interpretimi i të dhënave: Përpunimi i të dhënave të mbledhura për të vlerësuar ndryshimet në cilësinë e mjedisit dhe për të identifikuar burimet e ndotjes ose problemet potenciale.
5. Komunikimi dhe raportimi: Komunikimi i rezultateve të monitorimit me autoritetet lokale, komunitetin dhe ndërmarrjet përkatëse, duke siguruar transparencë dhe bashkëpunim në adresimin e çështjeve mjedisore.

Projekti do të ndihmojë në hartimin e politikave dhe strategjive të përshtatshme për mbrojtjen dhe menaxhimin e mjedisit në zonën e studimit.

5. Plan i mbarështimit të pyjeve.

Për të realizuar një plan konkret të mbarështimit për pyjet, është e rëndësishme të ndiqen disa hapa të caktuara:

1. **Analiza e situatës aktuale:** Fillojmë me një analizë të hollësishme të situatës aktuale të pyjeve në zonën tonë. Identifikojmë zonat me degradim të pyjeve, shkallën e humbjes së pyjeve dhe faktorët që ndikojnë në këtë degradim.
2. **Përcaktimi i qëllimeve dhe objektivave:** Përcaktohen qëllime të qarta dhe të arritshme për projektin e mbarështimit të pyjeve. Këto qëllime mund të përfshijnë rikthimin e pyjeve të degraduara, rritjen e mbulesës së pyjeve dhe përmirësimin e shëndetit të ekosistemit pyjor.
3. **Hartimi i një plani veprues:** Bazuar në analizën e bërë dhe qëllimet e përcaktuara, hartohet një plan i detajuar veprimi për të ndërmarrë hapat e nevojshëm për të realizuar qëllimet. Në këtë plan përfshihen masat specifike që do të merren për riparimin e tokës, mbjelljen e pyjeve të reja dhe menaxhimin e pyjeve të mbijetuar.
4. **Zbatimi dhe monitorimi:** Zbatimi i planit të veprimit duke siguruar një zbatim të rregullt dhe efikas të masave të planifikuara. Monitorimi i zbatimit dhe pasqyrimi i ndryshimeve që mund të ketë në plan nëse është e nevojshme në bazë të rezultateve të monitorimit.
5. **Ndërgjegjësimi dhe përfshirja e komunitetit:** Përfshirja e komunitetit lokal është e rëndësishme në të gjithë fazat e projektit të mbarështimit të pyjeve. Organizimi i

takimeve të ndërgjegjësimit, trajnime dhe aktivitete të tjera për të inkurajuar pjesëmarrjen dhe mbështetjen e tyre.

6. **Raportimi dhe vlerësimi:** Raportimi për progresin e projektit dhe përfitimet e arritura në ruajtjen dhe riparimin e pyjeve. Vlerësimi i efektivitetit të masave të ndërmarra.

Përmes këtyre hapave të strukturuar, mund të ndërtohet një plan të suksesshëm të mbarështimit të pyjeve që do të kontribuojë në ruajtjen dhe mbrojtjen e këtyre eko-sistemeve të rëndësishme.

6. Ndikimi i ndërhyrjeve mjedisore në ruajtjen e mjedisit natyror dhe biodiversitetit.

Një projekt i ndikimit të ndërhyrjeve mjedisore në ruajtjen e mjedisit natyror dhe biodiversitetit mund të përfshijë këto aspekte:

1. Identifikimi i zonave të rrezikuara: Hartimi i një harte të zonave të rrezikuara dhe të vlefshme për biodiversitetin, duke përfshirë habitate të ndryshme natyrore si pyje, ujëvara, zonat e bujqësisë së qëndrueshme, etj.
2. Analiza e ndërhyrjeve të deritanishme: Vlerësimi i ndikimit të ndërhyrjeve të deritanishme njerëzore në këto zona, duke përfshirë urbanizimin, zhvillimin industrial, shfrytëzimin e burimeve natyrore, etj.
3. Planifikimi i veprimeve të ruajtjes: Hartimi i një plani veprimi për të mbrojtur dhe riparuar habitatet natyrore, duke përfshirë masat për reduktimin e ndikimit negativ dhe rikthimin e habitatit natyror.
4. Implementimi i masave mbrojtëse: Zbatimi i masave të përcaktuara në planin e veprimit, duke përfshirë themelimin e zonave të mbrojtura dhe monitorimin e vazhdueshëm të ndikimit të veprimeve.
5. Ndërgjegjësimi dhe edukimi i publikut: Informimi dhe edukimi i komunitetit dhe palëve të interesuara për rëndësinë e ruajtjes së biodiversitetit dhe mjedisit natyror, si dhe për kontributin e tyre në këtë proces.

Projekti synon të krijojë një mjedis më të qëndrueshëm dhe të mbrojtur për shpëtimin e faunës dhe flores së shumëllojshme natyrore, duke përmirësuar kështu shëndetin dhe mirëqenien e eko-sistemeve të mjedisit tonë.

7. Inovacioni në përdorimin e Energjisë së Rinovueshme për të zvogëluar ndikimin në mjedis.

Një projekt konkret për inovacionin në përdorimin e energjisë së rinovueshme për të zvogëluar ndikimin në mjedis mund të përfshijë:

1. Zhvillimin e një sistemi inteligjent të menaxhimit të energjisë për ndërtesat: Krijimi i një platforme inteligjente për monitorimin dhe kontrollin e energjisë në ndërtesa duke përdorur teknologjitë e reja. Kjo do të lejojë ndërtesat të përdorin më efikasitet energjinë e rinovueshme, siç janë panelet diellore dhe sistemet e nxjerrjes së nxehtësisë nga toka.
2. Ndërtimi i një rrjeti të energjisë mikro-hidrike: Identifikimi dhe zhvillimi i potencialeve për ndërtimin e sistemeve të vogla hidroelektrike në lumenj të vegjël dhe burime të ujit të rrjedhshëm, për të furnizuar energji të qëndrueshme për komunitetet lokale dhe për të zvogëluar varësinë nga burimet tradicionale të energjisë.
3. Krijimi i sistemeve të përpunimit të mbetjeve organike për prodhimin e biogazit: Implementimi i teknologjive të përparuara për të përpunuar mbetjet organike për prodhimin e biogazit, një burim i rinovueshëm i energjisë. Kjo jo vetëm që zvogëlon ndotjen nga depozitimet e mbetjeve por gjithashtu prodhon një burim të ri të energjisë në mënyrë të qëndrueshme.
4. Promovimi i transportit të gjelbër: Inkurajimi i përdorimit të mjeteve të transportit të gjelbër duke ofruar infrastrukturë për makinat elektrike ose duke zhvilluar sisteme të transportit publik që përdorin burime të rinovueshme të energjisë.

Ky projekt do të synojë të kontribuojë në zvogëlimin e emetimit të gazrave të efektit serë dhe promovimin e një mjedisi më të qëndrueshëm për të ardhmen.

Sp. Mjedisi
Valbona Semanjaku

Përgj Sek Pyje/Mjedisi
Blerina Laçi

Maj 2024

Instituti Shendetit Publik (ISHP)

ISHP është institucion kërkimor akademik, i cili zhvillon aktivitetet e tij në bazë të Ligjit të Shëndetit Publik, Nr.10 138, datë 11.5.2009.

Bazuar në strukturën instiucionale ISHP përbëhet nga tre departamente

1. Departamenti i Vlerësimit dhe Trajtimit të Risqeve në Shëndet Publik
2. Departamenti i Sëmundjeve Kronike të pakomunikueshme
3. Departamenti i Sëmundjeve Infektive

Departamenti i Vlerësimit dhe Trajtimit të Risqeve në Shëndet Publik ka në përbërje 5 sektor

- a. **Sektori i Uji dhe saniteti**, fokusi i këtij sektori është Vlerësimi i cilësisë së ujit të pijshëm, burimeve ujore të përdorshëm për ujë të pijshem dhe ujë të ambalazhar, monitorimi i ujërave larës (ujrat e deteve dhe liqeneve) dhe problematika e mbetjeve veçanerisht monotrimi i mbetjeve ujore.
- b. **Sektori i Sigurisë Ushqimore**, vlerësimi riskut nga patogenët ushqimor dhe ndotja kimike e ushqimeve.
- c. **Sektori Fizikës Sanitare**, fokusi është impakti në shëndet i ardhur nga ndotësit fizik (zhurmat urbane, vibrimet, ndriçimi).
- d. **Epidemiologjia mjedisore dhe vlerësimi i cilësisë se ajrit**. Fokusi vlerësimi i impaktit në shëndet nga ndotja e brëndshme dhe e jashtme mjedisore.
- e. **Higjena në Punë**, fokusi i vlerësimit në kushtet të punës, sëmundshmërisë të ardhur nga ndotja mjedisore.

Gjithë sektorët janë pjesë e rishikimit dhe përputhshmerisë së legjislacionit me atë të BE.

Prioritete në fushën e mjedisit

1. Hartim manualesh dhe udhëzuesish mbi cilësinë e ajrit, sigurinë e ujit dhe sigurinë ushqimore në kuadër të Ndryshimeve Klimatike.
2. Vlerësimi i AMR (Rezistencës Anti Mikrobiale) në mbetjet ujore.
3. Vlerësimi mjedisore dhe epidemiologjike të zonave të përkufizuara si HOT SPOT dhe zona të tjera me risk të lartë në shëndetin e popullatës.

Gjithashtu, mund të ofrojmë ekspertiza dhe konsulenca në gjithë fushat e mësipërme duke përfshirë edhe fushën e kimikateve, si rezultat i kapaciteteve individuale që disponohen. Njëkohësisht, si rezultat i funksionit akademik (mësimdhënies me grada dhe tituj akademik) për çdo fushë kemi burime njerëzore të kualifikuara për zhvillim trajnimesh.

Qershor 2024

Agjencia Kombëtare e Mjedisit

Agjencia Kombëtare e Mjedisit bie parimisht dakort të jetë partnere në fazën e dytë të projektit GreenAL përgjatë viteve 2024-2027 në rastet kur projekt propozimet mund të kenë të bëjnë me ndërgjegjësimin e publikut mbi qeset plastike ose në zonat problematike të ndotura për indikator të caktuar (Ajër, Ujë, Tokë) si dhe në ato raste kur mund të ketë projekt propozim për monitorimin e një indikatori të caktuar në Programin Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit që nuk kemi projekt propozime nga institucione të përcaktuara në PKMM apo që agjencia nuk mund ta realizojë me burimet e veta financiare.